

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGELTLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	5	Fél évre	3
Fél évre	3	Negyed évre	2
Negyed évre	2	Egy óra	1
Egy óra	1	Egyes szám ára	4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Kossuth szobra mégis a clevelandi piacon lesz felállítva.

A mint már tudattuk: a honáruló tótok Clevelandban küldöttséget menesztettek az ottani polgármesterhez Johnson urhoz, hogy ne engedje meg a kegyetlen és „zsarnok” Kossuth szobrának a felállítását, vagy ha már megengedi ne a piacon, hanem valami más helyen — Azt is tudjuk, hogy miként főzte le a gazokat a polgármester mondván: ha önöknek is van olyan nagy emberük, mint a magyaroknak Kossuth, csináltassanak neki szobrot és annak is megengedem a felállítását.

A „Cleveland Leader” augusztus 1 száma ma érkezett hozzánk, melyben le van írva a népgyűlés, melyet a magyarok Germania óriás termében rendeztek. 2000 ember volt jelen, többnyire magyarok. A falakon plakátok hirdették: **Kossuth szobrot a piacra.**

A gyűlést Perczel Lajos nyitotta meg, Elnök Black kapitány (magyar) titkár Dr. Fried.

Főtisztelendő Böhm Károly és nagytisztelendő Csutoros Elek voltak az

A délibábok hazája.

(Három részben 170 képpel, számos mozgóképpel és zenével. Írta: Lovász János. Képet fölvette Haranghy György. Először adták az Urániában, augusztus 16-an.)

A Pesti Hírlap kiváló előismeréssel adózik az erős, hivatott tehetségű Lovász János jeles debreczeni író alkotásának. Jeles íróársunk fenyves sikert aratott igazi, magyar lelkű darabjából különben lapunk közelebbi számában is közlünk egy az igazán hivatott mester író tollával megírt bájos részt és pedig éppen a — hortobágyi délibábról. A Pesti Hírlap kiváló ösmertetése, előismerő bírálata így hangzik:

Negyedik színházi évét kezdette meg az Uránia színház szombaton. A négyrendbeli kapunyitás nincs minden jellegzetesség híján. Első ízben nem közelebb, mint az éjszakai pólusnál kereste az Uránia a hatás eszközeit, előadván, az éjszakai pólusért való küzdelmet. Másod ízben beérte Chinával és a sárga ország ellen való hadjárat alkalmával, ezzel nyitották meg a második színházi évet. Harmadizben már nem kellett sem a magas észak, sem a messze kelet, hanem megérkeztünk Európába és Monte-Carlóval indult meg a harmadik színházi

első szónokok, a kik teljes erejükből azon működtek, hogy azon kiválasztott hely a piacon, amely már engedélyeztetett, megmaradjon.

Majd Johnson polgármester állott fel és finom diplomáciával adta elő, hogy a piac szobrok felállítására nem alkalmas, azért vitették el már a Perry szobrát is onnan; jobb helyet ajánl, az egyetem terét, a hol a finomabb nép jár. —

Babcock bíró, a ki Kossuth fellett igen szép beszédet mondott és a modern idők legnagyobb pátriótájának nevezte, kinek neve meg van örökítve a történelemben, szintén nem jó helynek tartja a piacot.

D' Ana Angelo, olasz így beszélt: „Sokan elfelejtik hazajuk történetét, a ki megbecsteleníti Kossuthot, az megbecsteleníti Olaszországot”

Leveleket olvastak fel Solders és Beman bíróktól, akik egekig magasztalván a nagy hazafit, azt írják „nincs eléggé jó hely a Kossuth szobor részére”

Russel hatalmas beszédben pártjárja kél a piacon levő helynek és kifejti, hogy a magyarok azt a helyet kérték és kapták meg, meg is kett hogy tartsák.

Sokan beszéltek még. mind iste-

nitve Kossuthot, végre is Bloch bíró határozati javaslatát fogadták el, mely szerint:

„Tekintettel arra, miszerint fellebbezéssel éltek az ellen, hogy a Kossuth szobra a közpiacon (public square) helyeztessék el, még pedig olyan okokat hozva fel, amelyek ezen nagyférfiu karakterét és dicsőséges multját sértik:

Elhatározta ezen népgyűlés, hogy miután a fellebbezőknek nem csak hogy nincs igazuk, hanem gyalázatosan emlékeznek meg ezen a történelem egyik legmagasabb alakjáról, a magyar egyletek nem fogadhatnak el a szobor részére más helyet, mint a mely ki volt tűzve, mert ha más helynek adnának előnyt, ez már megsértése lenne Kossuth nagy nevének.

Kivánjuk ennél fogva, hogy a magyar egyletek eddigi terve foganatosíttassék, a már megkezdett munka folytattassék és végeztessék be, a mint azt a közmunka tanács már elfogadta.”

Ez egyhangulag elfogadtatott. A gyűlés után hatalmas demonstráció volt Kossuth mellett.

év. Negyedizben, ime, megérkeztünk Magyarországra és A délibábok hazája-val nyílik meg az új színházi év. A különbség az exotikus világ és az édes hazai föld bemutatásában annyi, mint mikor a kormányparti újság a messzi országokról ír vezérczikket szabad szájjal, de a hazai tárgyhoz nem mer nyulni, mert fél, hogy elsül valamiképp. A hasonlat csak annyiban sántít, hogy az Urániának nem parancsol semmiféle hatalom, mert nem kap senkitől egy garesnyi szubvenziót sem, irhatna tehát arról, ami neki tetszik. A legnagyobb hatalom azonban, a technikai készség, a fizikai lehetőség, hiányzott ahoz, hogy az édes hazai földet is olyan pompával mutassa be, amint ehez hozzászoktatta közönségét külföldi témáinál, külföldi segédeszközökkel dolgozva.

Hála az Uránia vezérbereinek, első sorban alapító elnökének és azóta is vezéreknek, Molnár Viktor miniszteri tanácsosnak, hogy az Urániát önállósította minden külföldi intézettől. Költséget nem kímélve, modern berendezést kapott a színház, mely immár magyar témát, magyar észjárás szerint, magyar földön, magyar levegőben mozgat a maga fehér vásznán. Ki gondolta volna, hogy a három év előtti jegesmedve-vadászat, a

két év előtti transvaali hadakozás és a tavalyi montecarlói roulette helyén már az idén a délibáb rezeg előttünk az Urániában és vásznán a debreczeni talyigások vetekednek, vagy a hortobágyi juhászok csacsi-versenyében és a pusztai csikósok futtatásában telik kedvünk.

Az új darab szerzője Lovász János úgy tudjuk, debreczeni bankhivatalnok. — Haranghy György, aki az Uránia gépjével dolgozott a darab sikeren szintén bankhivatalnok. Abból a prózai foglalkozási körből, amely már nem egy írói tehetséget adott a világnak.

A mai premiere első eseménye, hogy Lovász Jánost, a ki eddig csupán népies levegőjű tárczáival tűnt fel, az Uránia írói gárdájának legjobbjai közé kellik tartunk. Úgyesen bannik mondanivalóival, a képeket eltudja helyezni, mindig van rájuk szüksége és sem a kép, sem a szó nala sohasem felesleges. Még beszélteti is az alakjait, a fátolykép azonban még így sem kívánkozik le a vásznonról. A teljes harmonia az, amit Lovász Jánosnál az Uránia kezdő írójánál csodálunk.

Hogy mennyire szemléltető az a mód, amivel Debreczen kommentátorai foglalkoz-

Ipari állapotaink.

Kétségtelen dolog, hogy gazdasági állapotaink a lehető legkedvezőtlenebb helyzetben vannak. Valahogy csak vergődik a kereskedelmünk, az iparunk azonban a szó szoros értelmében pang.

Különösen iparunk van siralmas helyzetben. A gyáripár, dacára az erőltetett állami támogatásnak nem fejlődik arányosan, mert a latifundiomokban lekötött tőkék s a dús gazdagok takarékbba rakott milliói sehogy sem akarnak hasznos ipari vállalatokba fektetni. A legtöbb gyár a börzén születik pénzügyi spekulációk alapján egészséges fejlődés híján. Így aztán a termelésünk a fogyasztás mértékével nem áll arányban, az osztrák selejtes áru uralja a piacot, a vad konkurrenciával megakadályozza azt, hogy a kisebb vállalatok erősödjenek s így módon teremjen egészséges gyáripár.

Kisiparunk is folyton satnyul. Az évtizedeken keresztül folytatott rossz iparpolitika mellett a közös vámterület óriási ellenséggé gyöngítette kis gazdáinkat, amely maga szegénységében ugyis erőtlén. Egész iparágak tűntek már el, némelyiknek csak romja van még meg.

Szomorú ez az állapot. S a midőn a szabadság ünnep napjain örömtől dagadó kebellem emlegetjük a „szabadság egyenlőség, testvériség” magasztos ígét, átengedvén magukat a szent irásnak, hogy „szabadok vagyunk, — eszünkbe kell jutni, hogy minden „szabadságunk” mellett is hűbéres orszaga vagyunk Ausztriának, közgazdasági tekintetben az ő jarma alatt nyögve keserves kínjainkat.

Eppen azért, amikor nemzeti önállóságunk örömnepét üljük, egyetemes fontos kívánságként eszünkbe kell jutni, hogy iparunk haladása érdekében az önálló vámterület behozataláért kell epekedni, mert e nélkül valóban szabadok — a szó közigazgatási s főképp ipari értelmében — soha sem leszünk.

E mellett vannak belső bajaink is. A melyek a kisipar érvényesülésének útját állják. Hogy többet ne említsünk, itt van az ipartörvény revíziója, a tisztossegtelen versenyről szóló törvény behozatala, a rabipar korlátozása, a vásárugy rendezése, a raboktatás szervezése, az építő ipar szabályozása,

azaz az kitészik kivált abból tizennégy képből, amelyeknek még csak szövegük sincs, hanem csak amugy némán peregnék le előttünk és mégis hangos dicsekvéssel beszélnek el a mi Kánaánunk ideiből termését. Kezdi az aratással. Ember magasságnyi buzaszálak tengere dől meg a kaszás előtt, a szép parasztmenyecske alig győzi marokba szedni és hogy keresztbe rakják, alig van helye a tarlón a kévecsomóknak. Van aztán régi módi vidám nyomtatás, de a hatalmas cséplőgépek is kedvvel falják a telt buzakalászokat. Végül a zsákolás következik és a városba hat ökrös igás szekerek negyvenével viszik be a gabonás zsákokat. Aki soha egy betűt nem hallott volna az ideiből nagy termésről, azt ez a képsor megtanítaná hogy ahonnan ezeket a képeket ellesték, ott bőség áldása hullatta kínceit.

Ez a darab méltó minta arra, hogy miképp lehet életet önteni még egy vidéki város leírásába is és miképpen kell fölemelkedni a baedeker-szerűségtől az irodalmi színvonalig. Debreczen történetében kezdve, ezt is átvezetve a legérdekesebb hírtérésekkel, végig haladunk ebben a darabban minden néven nevezendő idevaló föld-

a házalási törvény revíziója, s kisipari hitel szervezésének helyes megoldása és mind ezeken kívül egész serege a megoldásra váró kérdéseknek, melyek a kisipart oltalmazni volnának hivatva.

E kérdések évtizedek óta napirenden vannak. A miniszterek jóakaratu igyekezettel hozzáfognak a rendezésükhöz, de hány-szor olvastuk már miniszteri bukás alkalmával a hivatalosan közzétett munka-kimutatásokból, hogy a főntebb érintett kérdések „tanulmányozás és előkészítés alapját képezték.” S egyebet ezekről semmit.

A közelebbi miniszter változás alkalmával is ezt olvastuk Hegedüs munkálkodása nak eredménye gyanánt, de azért bizvást elköptathat még az idő egy-két minisztert, a míg e kérdések a kisipar érdekeiben eldöntve lesznek.

Hogy azonban ez ne így történjen latba fogjuk vetni minden igyekezetünket. A kis ipar s általában a magyar ipar érdeke iránt való legjobb akaratunkkal sikra fogunk szallani s a sajtó hatalmával iparkodni fogunk az aktuális kívánságoknak érvényt szerezni.

Közölni fogunk minden helyes eszmét, minden okadatolt panaszt, a mely az iparosok részéről felmerült, hogy azok orvoslását elősegíthessük, viszont ismerni fogjuk kötelességünket, ha a felsőbb helyről jövő jóakarat s hasznos intézkedés ismertetéséről leszen szó.

És ezért kérjük is iparosaink bizalmát és jóindulatát.

Debreczen Kossuth ünnepe.

(Nagybizottsági ülés.)

A magyar nemzet Kossuth ünnepeiben egyik kiemelkedő szép ünnep lesz Debreczen ünnepe. Mert hisszük, hogy Debreczen polgársága párt és felekezeti különbség nélkül ünnepel e napon. Ünnepele azon nagy vezérünknek a nemzeti történelmünkbe és tobogónkba dicsfonalként szövődő, át és átszövődő emlékét, melyre büszke minden magyar; noha nagy Kossuth La-

rajzi, néprajzi, gazdasági, kereskedelmi, irodalmi és népeleti jelenségen. És mindent élénken, sohasem lankadva, mindig poétikusan beszél és annyi újsággal, hogy néha-néha arra gondolunk, hogy szerzőnek rejtekbe néző szeme fedezte föl nekünk ezt az egész szép magyar világot.

Erőssége a szövegírónak, hogy az ő vidám lelkéhez illő, nem kevésbé vidám, műkedvelő fotografus járt a nyomába, aki a maga igazat mondó gépjével mindazt határozosan igaznak és szépnek bizonyítja) amiért a szerző lelkesedik. Bugyi Sándor Debreczeni talygársról, a köpködő kaszinóban szónokló peccenyeszemű Kovács Péterről, a debreczeni fonatost készítő Kancza Juliáról és az ő derék életparjáról, Gulácsi Mihályról, a táblahírő lenéző szivisről, és a többi sok k névtelen típu-ról csak úgy alakul ki a fölmunk, hogy megnézzük a képüket, beszélgetjük őket a szívük szerint és megértjük azt az öserőt, ami bennük munkál.

Ezután „a minden tekintetben sikerült darabnak” tartalmát adja elő a Pesti Hírlap cikkírója.

S-g.

josunk eszményképe minden szabadságszerető nemzetnek.

Egyébként is Kossuth La,os Debreczenben életének nevezetes napjait élte, nemzetünk történetébe nevével együtt örök időkre írta be a Debreczen nevét is. A mi ünnepünknek tehát ki kell emelkedni az országos ünneplések fényes világából is. De vajon ilyen lesz ez az ünnep? Ilyennek kell lenni. Félre azért minden tartózkodással, pártoskodással, a Kossuth ünnepe ünnepepjünk mindnyaján együttérzők, mintha csak az atyának a fiai, az édes testvérek ünnepele nének.

E Kossuth ünnep előkészületei már serényen folynak. Egy nagyobb bizottság tegnap délután ülést tartott és megalakította az ünnep részleteit rendező bizottságokat. Minden érzékenykedés nélkül említjük fel a Debreczenben immár rendszeressé vált szokást, a sajtónak mellőzését. Ha ugyan az ünnepet rendező bizottságok tagjainak névsorát átolvassuk, láthatjuk, hogy azokba a helybeli szerkesztőségek munkásai közül senkit sem választottak be, már pedig e hazafias ünnepek rendezésénél a sajtóra nem kis feladat vár és tudomásunk szerint a debreczeni sajtó a multban, mint a jelenben becsületesen, hazafiisan, odaadóan felelt meg e hivatalának.

Tehát nem tartjuk helyesnek azt a debreczeni szokást, hogy a sajtó munkásait minden mozgalomnál mellőzzik, mintahogy mellőzték mostan is. . . . Mi azonban nagyon természetesen lelkesen támogatjuk továbbra is az ünnep mozgalmait, noha tudatában vagyunk annak, hogy Debreczenben csak az újságírói kar az, mely tevékenységének előismerésére nem számíthat.

*

A szeptember 17-iki Kossuth ünnep ügyében tegnap délután nagybizottság ülésezett a városháza nagytermében. Jelen voltak az értekezleten: Bakonyi Samu dr., Szabó Kálmán, Körner Adolf, Zador Lajos, K. Tóth Samuel, Varga Lajos dr., O. Végh János, Illésy Gyula bizottsági tagok, ezenkívül Márton Gyula és Frohner Géza.

Komlóssy Arthur elnök a gyűlés megnyitása után jelentette, hogy a nagyerdei népünnep részleteinek megállapításához Török Gabor és Frohner Géza, az érmekek előkészítésére pedig Márton Gyula kértettek fel. Az albizottságok teendőit fogják felkérés folytán könnyíteni.

Illyéssy Gyula jegyző a kisbizottság által megállapított programot olvasta fel. A nagybizottság azt részleteiben is elfogadta. A kisbizottság által kidolgozott programot már ismertettük, ez végleges megállapodás szerint a következő:

Szeptember 16-án este a város kivilágítása, Zenes körmenet. Az egész város lobogó díszbe öltözik. — Reggel 8 órakor istentisztelet a kis-, Kossuth- és ispotály utcai református, a római katolikus, az ágostai evangélikus, a két izraelita és a görög katolikus templomokban, a melyeken a törvényhatósági bizottság 3-3 taggal képviselteti magát. Reggel 9 órakor isten-

tisztelet a Nagytemplomban, a melyen a hatóságok küldöttségileg vesznek részt. — Tíz óraker diszközgyűlés, a már jelzett programmal.

Délután 1 óraker közepén a Bika nagytermében. Három óraker ünnepség a szabadságszobor előtt. Este népnünnepély.

A bizottság tudomásul vette a programot s annak végleges kidolgozására a következő albizottságot küldte ki:

A kivilágítási bizottságba. Elnök: Körner Adolf, tagok Szentesi János, K. Toth Sámuel és Frohner Géza. Az istentiszteletek elrendezésére: Elnök: Kovacs József, tagok O. Vég János, Váczy János, Bakonyi Samu dr., Máyer Emil és Kecskés Géza. Bankettrendező bizottságba. Elnök Dobiecký Sándor tagok Benedek János dr. Kocsár Gábor, Tóth Kálmán, Kertész János, Szentesi János, Bakonyi Samu és Máyer Emil. Népnünnepély rendező bizottságba: Varga Lajos, Kulcsár Endre, Dobiecký Sándor, O. Vég János, Tóth Kálmán, Szabó Kálmán és Kertész János.

Az albizottságok a közel napokban megkezdik működésüket.

Választási intézkedések.

(A debreczeni lelkesválasztáshoz.)

A debreczeni nagytemplomnak boldog emlékü Némethy Lajos lelkes elhunytával megüresedett lelkesi állását rövid időn belül töltik be választás útján.

A presbiterium a választási aktus intézkedéseit a következőkben állapítja meg:

1. Mivel a f. évi 1191. sz. P. végzésben kimondatott, hogy a választási eljárás ez évi aug. 30 án d. e. 8 óraker a nagytemplomban veszi kezdetét, minthogy az egyházi törvény 227 § a 3 dik bekezdése értelmében 3832 lévén a választók száma, a szavazásnak két helyen kell történnie: presbiteri gyűlésünk kimondja, hogy a választók között az 1-3 dik kerületben lakók az egyház tanácstermében, a 4-6 dik kerületben lakók a Kossuth utcai ev. ref. felső leányiskolában fognak szavazni.

2. A lelkesválasztásnál megválasztottnak és kiküldetnek a jó rend fentartására:

a) az egyház tanácstermében leendő szavazáshoz: Otr. Vég János vezetése alatt Török Balint, Keki Sándor, Kovács László, Molnár Ambrus és Ablonczy Gedeon.

b) a felső leányiskolánál történendő szavazáshoz: Kovács Lajos vezetése alatt, Alföldi Gábor, T. Nagy János, Kulcsár Gábor, Pethő István és Pethő Lajos presbiterek.

c) A tekintetes városi tanács megkerestetik, hogy mind a két helyre két-két rendőrt adni sziveskedjék oly módon, hogy ezek a rend fentartása felkért presbiterek utasításait követni tartoznak.

2. Szavazó czédulák lévén szükségesek a tanácssteremben szavazók részére vörös, a felső leányiskolánál szavazók részére zöld színű szavazó-lapok nyomtatása, még pedig 4000—4000 példányban elrendeltetik és felhívatik a gazd. bizottság elnöke, hogy ezeket a szavazólapokat kellő időben hordassa szét a szavazókhoz és erre a czélra a választók névjegyzékéből utca és tized szerinti listákat készíttethessen, felhatalmaztatván a kellő munkaerő és elhordók felvételére, ezek edijainak utalványozására.

4. A gazd. gondnok utasítatik, hogy a használtatni szokott szavazólapokat a városi hatóságtól kérje el és azokat minden szükséges irodai szerrel ellátva szállíttassa idejekorán a szavazóhelyekre.

5. A választók névjegyzéke az egyházi törvény vonatkozó szakaszai értelmében ez év július 31-én az eddig tett befizetések folytan kiegészítve lezárandó lévén, e lezárásra az elnökség ezennel felkérteik.

6. A törvény 213 § a szerint az egyházmegyei elnökség által kinevezettek mellé az egyházi gondnokon kívül a választók személyazonosságának ellenőrzése szempontjából még egy presbyter választando és küldendő ugyan ki; de mivel az eddigi gyakorlat szerint is több kiküldött vett részt a választásnál; mivel továbbá erre a több kiküldöttre szükség is van, mert az egyház egyei elnökség által kinevezettek a jegyzőkönyvnek és szavazók jegyzékének vezetésével járó nagy munkát nem végzehtetik:

a) az egyház tanácstermében leendő szavazáshoz a furdőre távozó főgondnok helyetteseül Kovacs József, ennek helyetteseül Konec Elek, a személyazonosság ellenőrzésére Kertész János. helyetteseül Farago Andras, jegyző a főjegyző, a lezavazók jegyzékének vezetésére Szilágyi Balint és Hody Bela presbyterek.

b) a felső leányiskolánál történő szavazáshoz: Siuay Gyula gazd. bizottsági elnök, mint a főgondnoknak szabályaink szerinti helyettese, helyetteseül dr. Szabó József, a lezavazók személyazonosságának ellenőrzésére B. Nagy János, helyetteseül Erdei Ferencz, jegyzőül az aljegyző és dr. Kocsár Gábor, a szavazók jegyzékének vezetésére Tassi Miklós presbiter Zong János tanító küldetnek ki.

NAPI HIREK.

Rákóczi kiállítás Kassán.

Esztendőre. 1903 ban lesz kétszáz éve annak, hogy Rákóczi Ferencz kurucz tárogatói a Beszkidék alján megharsantak s hogy a „Recrudescunt vulnera gentis Hungariae” gyujtó szölamai a magyar nemzet elnyomott közérzését lángalobbantották. — Kassán a „Felvidék fővárosában”, a Rákócziak egyik legkedveltebb tartózkodási helyén most mozgalom indult, hogy a kurucz szabadságharcz kétszázéves fordulóját méltó módon megünnepeljék. — Rákóczi kiállítást akarnak rendezni egykoru ereklyék-ből, a mely az 1670 ben kezdődő s a szathmari békevel végződő szabadságmozgalomról plasztikus és tanulságos képet adjon a szemlélő utókor kegyeletének. — Meltó emlékezés illeti meg a fejedelmet, a ki nemcsak Magyarországnak, de talán korának is legnagyobb idealistája volt, s a kinek varázslatos egyéniségét a magyar szivek „Rákóczi kultusza” immár százados történelmi — zománczszal övezte. — A kiállítás védnökségét eddig gróf Pponyi Albert a képviselőház elnöke, dr. Bubicz Zsigmond Kassa tudós püspöke, gróf Csáky Albin a főrendiház elnöke, gróf Károlyi Sándor és gróf Zichy Jenő valóságos belső titkos tanácsosok vállalták el. — Ezen határozatias vállalkozás sikeressé tétele érdekében a kiállítás előkészítő-bizottsága már ezuttal felkéri mindazokat, kik a Rákóczi-korra vonatkozólag (1670-1711 ig) bárminemű ereklyék felett rendelkeznek, hogy az ereklyék átengedésével járuljanak hozzá a kiállítás arányainak imponzánsá tételehez és sziveskedjenek ebbeli szándékukat Gerlóczy Gézával, mint az előkészítő bizottság elnökével (Kassa, Fő-utca 4) közölni, hogy a bizottság a kiállítás méreteiről a kellő tájékozást megszerezhesse és a megfelelő intézkedéseket megtehesse. Köszönettel vesz a bizottság

oly értesítést is, mely felvilágosítást nyújt arról, hol találhatók a kurucz szabadságmozgalomra vonatkozó ereklyék.

Szent István ünnepe

holnap, szerdán lesz. Ezen a napon az ország minden részéből sereglik a nép Budapestre, az arany palotás fővárosba, hódolni az első magyar király emléke előtt. E nap egyszersmind a munkaszünet napja is. A „Debreczen” sem jelenik meg e napon. A csütörtök napi lesz a legközelebbi számunk. Egyidejűleg kereskedőink és iparosaink figyelmébe ajánljuk a Szent István napi munkaszünetre vonatkozó alábbi törvényes szabályokat. Egész napon át folytatható a munka: a) cukrasz és mézeskalácsos iparnál, b) nyomda iparnál a halasztást nem tűrő állami és hatósági nyomtatványok, szinlapok, műsorok és gyászjelentések előállítás és széthordása c) hirdalok előírítása és széthordása, d) szódaviz yártása, előírítása és hazhoz szállítása, e) furdő-intézeteknél, f) tej és gyümölcs előírítása, g) természetes virágok árusítása, h) szálloda vendéglő, sör, pálinka, bormérő, kavéház és kavémérés, i) bucsukon, ugynevezett bucsucikkék árusítása, k) kofak üzlete a városon kívül, l) élőállatok szállítása és kirakásánál. Délután 2 óráig: a) borbély és fodrász iparnál az üzlethelyiségben; azontul csak magán lakásban, színházban. Déli 12 óráig: a) gépiparnál a sürgős halaszthatatlan munkák, b) kis iparnál a sürgősén rendelt munkák, c) mészáros, hentes és kolbászkeszítő iparnál az előkészítés, árusítás és szállítás, valamint d) a fűszer, bor, thea, csemege és lisztkereskedéseknél, nem különben a szatócok üzleténél. Délelőtt 10 óráig a pékműhelyekből történő előírítást és hazhoz szállítást is. Az itt nem említett üzletek körében semmi munka nem folytatható, sőt a nyílt üzletek ki sem nyithatók.

Kinevezés.

A pénzügyminiszter Huber Ferencz volt zilahi számvevőségi ellenőrt a debreczeni pénzügyigazgatóságához számvevőségi ellenőrré nevezte ki.

A takarékpénztár művészeti ösztöndíja.

A „Debreczeni Első Takarékpénztárnál” a „Művelődési alapra” hirdett pályázat sorsa felett tegnap döntött az intézet igazgatósága. Tizenhat pályázó akadt a 600 koronás ösztöndíjra és az igazgatóság egyhangu határozata alapján Nagy László művésznövendék nyerte el az ösztöndíjat.

Az egyenruhás honvédek a budapesti Kossuth ünnepen.

Szeptember hó 19-én országos ünnepek keretében áldoz a magyar nemzet Kossuth Lajos dicső emlékének. Természetesen, erről az ünnepségről nem maradhatnak el azok sem, kik épen Kossuth Lajos hívó szavára fogtak fegyvert a haza függetlenségének megvédésére. A debreczeni 13 egyenruhás honvéd is ezek közé a szabadsághősök közé tartozik és ők is részt vesznek a budapesti Kossuth ünnepen. Hegedüs Pál elnök vezeti az öreg honvédeket és a költségeket a Kossuth ünnep rendező bizottság viseli.

Elhunyt rendőri irnok.

A bűnügyi osztály egyik szorgalmas és derék irnoka, Keszler Gyula, ki odaadó buzgósággal szolgálta hivatalát, váratlanul elhunyt. A rokonszenves fiatalember még va-

sárnap délelőtt is hivatalában dolgozott. Este családja körében beszélgetett, 9 óra felé rosszul lett, erős tüdővérzés fogta el és szenvedés nélkül szülői karjai között reggelre kiszünetelt. A sors végzete az is, hogy kérését a tanácshoz, melyben napidijának felemelését kérelmezte, melynek teljesítését főnöke javasolta is, ő maga adta be vasárnap reggel és 24 óra múlva már halott volt. Elhunyt általános és mély részvétet keltett mindazok körében, kik ösmerték. Temetése ma délután lesz. A rendőrség tisztí kara ravatalára koszorút helyez.

A legifjabb Vilmos huszártiszt.

A Debreczenben állomásozó Vilmos huszárezrednek Nagy Leo hadnagy a legifjabb, legujabb hadnagya. A királyszületése napján nevezetett ki huszárezredünkhöz tisztül, mint a bécsi Teréziánus növendéke.

Az aradi tizenhárom . . .

Érdekes esetről emlékezik Halász Lajos kartársunk váradai függetlenségi újságja:

Weisz Mócsi a Nagyváradi Füchsl bor nagykereskedő cég kitűnő képviselője a minap Aradon járván, kísértelt a Vermezőre a nemzet Golgotájához, ahol a dicső tizenhárom vére hullott ama gyászos napon . . . A vermező oldalán egy kukoriczás fekszik dus terméssel. A kukoriczás szélén sétáló Weisz észreveszi, hogy az egyik kuri ezaszár közepén egy különösen kövér cső van. Letöri, kihántja a burokból és csodálkozó meglepetéssel tapasztalja, hogy a gyümölcsessel tele vastag csőközepéből még másik tizenkét valamivel gyengébb csőágazik el s mindegyik habár kis részében is gyümölcsessel van borítva. A tizenhárom csővű kukoriczát, a természet e csodás ritkaságát Weisz elhozta a szerkesztőségünkbe bizonyítékul annak, hogy a tizenhárom vére nem nyomtalanul áztatta meg ott a földet, a természet olykor megmutatja hogy érzi a földbe befogadott vér becses és drága voltát. Ha valaki kíváncsi a valóban érdekes és feltűnő természeti csodára lapunk szerkesztőségében délután 5-6 óra között szívesen megmutatjuk neki.

A városházáról.

Vecsey Imre tanácsnok, tb. főjegyző tegnap kezdte meg négy heti szabadságidejét. — Körner Adolf tanácsnok, szabadság ideje letelven, hivatalát újból elfoglalta.

Debreczeni leány a vakok intézetében.

A vakokat gyámolító országos egyesület ma értesítette a polgármesteri hivatalt, hogy Deli Róza debreczeni vak leányt az intézetében egyik ingyenes helyre felvette.

Előléptetett pénzügyi tisztviselő.

A pénzügyminiszter Makovicska Gusztáv pénzügyigazgatósági számellenőrt szolgálattételre a pénzügyminiszteriumba rendelte fel.

Kossuth gyalázó ismeretlen.

A B. L. ban olvassuk a következő nyílt levelet egy ismeretlen gazficzkóhoz:

A keresztyénhavasi (Shulleri) menedékház vendégekönyvébe valami derék magyar emberek a következőket írták be:

„Itt jártunk mi, hogy elmondhassuk, hogy Istenben boldogult Kossuth Lajos emlékeztét méltóképpen megüztük; „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos“, Kossuth Lajos azt izente: „Esik eső karikára..“ programmal.“

Ezek mellé a lelkes sorok mellé valami aljas alak a következő sorokat bigyesztette oda:

„Der Name eines solchen Verräthers (!) gehört nicht in dieses Buch.“ (Egy ilyen áruló neve nem való e könyvbe.)

A nyilvánosság előtt felszólítom azt a hitvány gazembert, aki ezeket a sorokat írta — hogy ha jellemtelenségével nincs arányban gyávasága, nevezzé meg magát.

Lenne egy kis elintézni valóm veled! Megtalál a „Brassói Lapok“ szerkesztőségében.

Brassó, 1902.

S z e l e Béla
hirlapíró

Köszönetnyilvánítás.

Özv. Szabó Józsefné urnő, (Burgondia-utca 9. sz. a.) a „Petőfi Dalkör“ rendes tagjai sorába belépvén: ez alkalommal a dalkör pénztára javára külön 2 koronát volt szíves kezeimhez juttatni: mely jótékony adományért fogadja a dalkör nevében is hálás köszönetem. Debreczen, 1902. augusztus hó 19. Szentgyörgyi József, pénztárnok,

Eljegyzés.

Mester István máv. hivatalnok e hó 17-én, vasárnap tartotta eljegyzését Szathmáry Péter szép leányával, Honkával. Az eljegyzést nagyszámu rokonság és jóbarátok körében fényes lakoma követte, mely egyúttal a bájos menyasszony névestélya is volt.

Szobor Damjanichnak.

Szolnokon dicséretreméltó idea születt. Szobrot akarnak állítani Damjanichnak a hősök hősenek, a szabadságharc legvittebb katonájának. Az ő neve ragyogva húzódik végig szabadságharcunk történetén, legszebb diadalaink hozzá fűződnek, a bánsági karcoknak és a tavaszi hadjáratoknak minden — eseményében nagy, gyakran döntő szerepet játszott és nemes életét az aradi Golgotán végezte. Valóban, szinte csodálatos, hogy Damjanichnak eddig még nincs szobra. Szolnok csakugyan kiválóan alkalmas arra, hogy Damjanich szobra diszítse, mert a hős tabornok itt aratta egyik nagy diadalát, mely a győzelmes tavaszi hadjárat bevezetője volt. Mindenki megeggyelmébe ajánljuk a szolnoki bizottságnak a nagyközönséghez intezett e felhívását:

Dicsőségteljes szabadságharcunk történelmi nagy alakjai minden igaz magyar ember szívébe vannak zárva, emléküket mi, hálás utódok szeretettel ápoljuk s a hol a nagy időknek egy emlékjele áll fön, azt a hazafiui kegyelet és gyöngéd honleányi kéz időről időre babékoszorúval övezi. Alig hordoztak honvédeink a tépet harczi lobogókat nagyobb dicsőséggel, mint az 1849 márczius 5-iki véres, de diadalmas végereleményében szabadságharcunkra nagy kihatással bíró szolnoki csatában. A 3-ik, a vörös sapkás, a 9-ik és a 65-ik zászlóalj hősiessége, halált megvető bátorsága magával ragadta a magyar sereget és teljes győzelmet aratott az ellenen. A vezért, Damja-

nichot és a hazát éltetve, rohammal fogtalták el a nagyszámu ellenség által megszállva tartott Szolnok városát, majd páratlan vakmerőséggel szuronyt szegezve, megtámadják az ellenséges dragonyos lovasságot és a Zagyva árjába kergetve magzasztják. Ez a dicsőségteljes nap omléke a hős vezér, a honvédek szerett tálványa, az oroszlan bátorságu Damnanich János nevéhez van füzve; — Katonas rövidséggel jelenti Szolnokról márczius 6 an: „Hazafias tisztelettel van szerencsém jelenteni a honvédelmi bizottmánynak, hogy Szolnokot tegnap elfoglaltam s az ellenséget futásra kényyszerítettem. — 400-nál több — fogoly, ezek között 1 rzs- és főtisztek, 11 darab hat és tizenkét fontos ágyu, 20 löszer- és társzekér, jelentékeny mennyiségű lőpor és fegyver jutottak birtokunkba!“ Ennek az ideális nemzeti hőnek, a szabadságharc kiváló tabornokának, — Damjanich Jánosnak, ki hon- és szabadságszeretétét vértanuk módjára halálával is megpecsételte, nincs még szobra e hazában Alkalmasabb helyet emléke megörökítésére, mint legszebb diadala szinterét, Szolnok város verázta talaját, nem találhatunk. Damjanich emléke iránti kegyelettől áthatottan elhatároztuk, hogy azon a helyen, a hol a véres harc után diadalmasan megállott, ércbe öntött szobrot állítjuk föl. Hadd lassák a késő unokák is: — a magyar nemzet szívében él a kegyelet és háia nemzeti hősei emléke iránt és szobrot emel a haza iránt érdemeket szerzett nagyoknak. Igérjük, e szobornal évről-évre a dicső emlékü csata napján hálás szívvel fog majdan áldozni Szolnok város mindenkori közönsége Damjanich emlékének. Kérjük, hogy e szobor létesítéséhez hazafias adományaval hozzájárulni és nemes törekvésünket ez által elősegíteni kegyeskedjék. Az adományokat alulirt pénztárnokhoz kérjük küldeni. Szolnok, 1902. augusztus hónap. Goszthony Sándor, a bizottság jegyzője, Szalay János, a bizottság pénztárosa, Bagossi Károly, a bizottság elnöke.

Képek a délibábok hazájából.

Az Uránia színházban oly páratlanul fényes sikert aratott magyar darabról, Lovász János Délibábok hazája című darabból, illetőleg darabnak képeiről igazán remek képes levelezőlapok jelentek meg. Az »Uránia« maga adta ki. Haranghy György kiváló amateur fényképészünknek művészi szép izlését és a debreczeni határnak gyönyörűségét fogják hirdetni, terjeszteni ezen igazán bájos, kedves, művészi levelezőlapok országszerte, sőt világszerte, így keltve a szeretet érdeklődését és kíváncságot fel a délibábok hazája és a délibábos haza törzsgyökere magyar népe. Hisszük, hogy e remek, minden részletében magyar világu képeslevelező lapok, nagyon népszerű és kedves emléktárgyakká válnak.

A debreczeni gabonakereskedők panasza.

Panaszkodnak a gabonakereskedők, hogy a beállt nagy szállítási időszakban különféle akadályok merülnek fel a gabonaszállításnál. Kevés az olyan kocsi, melyben ömlesztett (rimfura) állapotban lehet szállítani a gabonát. Ehhez járul egy új vasuti rendelet, amely nem engedi meg, hogy a felvevő állomások arról a napról bélyegezzék

felül a feladó fuvarleveleit, amely napon a kereskedő a máv.-nak a gabonát átadta. Sőt sok helyen fekbért követelnek a feladótól arra az időre, amíg az ömlesztett feladásra való kocsik tényleg rendelkezésre állanak. — E miatt a kamara a Kereskedelmi Csarnok megkérésére felterjesztésileg sürgősen kéri a minisztert, hogy utasítsanak a vasút igazgatóságok az ömlesztéses szállitashoz szükséges kocsikról, illetve kocsiberendezéséről való gondoskodásra. Kéri továbbá a kamara az orvosló rendelkezéseit arra nézve, hogy ömlesztett gabona feladásoknál a feladásoknál a felvő állomások a hozzájuk beérkezett s megmászalt terményszállitványok fuvarleveleit és pedik úgy az eredetét, mint a máolatot a vasuti közegek által történt átvétel napjáról bélyegezzék felül, esetleg azon clausulával, hogy a szállitási határidő csak az aru tényleges beraktározását követő éjjeltől számítható. Ez utóbbi kérelemre úgy értesülünk, hogy eddigelé e tekintetben a kereskedőknek nem volt okuk panasza, egy újabb rendelet azonban megtiltotta a felvő közegeknek azt a bélyegezési módot, mely a kereskedők érdekében ügyfeleikkel szemben mint feladási igazolás mulhatlanul szükséges.

Masirozás a tiroli gleccseren.

Érdekes tudósítást közöl B. H. Tirolból a 14. gyalogezred bravuros gyakorlatáról. Azt a feladatot kapta az ezred, a melybe tizenhat magyar császárvadász-önkéntes is be van osztva, hogy teljes felszereléssel keljen át a 2057 méter magas Berliner Hütte-n és a 3200 méter magas schwarzensteini gleccseren. Az ezred fényesen végrehajtotta a rengeteg fáradsággal és nagy veszedelemmel járó parancsot. A Zillerthalban levő Mairhofen faluból indult el az ezred augusztus 12-én reggel öt órakor. A sáros, sikos hegyi ösvényen hatóras szakadatlan menetelés után a Karlshütte-re érkezett az ezred, a hol két órai pihenőt kapott s ezalatt megebédelt. A táborozásban ugyan nem volt köszönet, mert két fokos hideg járta és a sivitó északi szél havas esőt zuditott a szegény bakakra és a magyar önkentésekre. Déli egy órakor fölszedte a legénység a borjút s folytatta útját a Berliner Hütte-re. Délután négy órakor hatalmas hóvihar lepte meg az ezredet. Este hetedféli órakor kimerülve ért az ezred a Berliner Hütte-re. Ott kezdődött meg csak igazán a baj — A hó sűrűn hullott s tombolt a vihar. A tervezett szabad táborozás helyett elhelyezkedett az ezer katona egy épületben, mely rendes körülmények között csak kétszáz embert fogad be. Képzelték, hogy rossz éjszakaja volt az ezrednek. Éjjel egy órakor fölverték a legénységet, hogy főzze meg a reggeli kávéját. Hajnali negyedféli órakor újra megindult az ezred. Teljes három óra hosszaig tartott a masirozás a bokáig érő friss hóban, míg végre hét óra után megérkezett az ezred az örök hó és jég országába. Ott aztán egy-egy századot tiszteltől és vezetőstől köteleire fűztek s megkezdődött az út a gleccseren. Lassan haladtak előre a gleccser meredek útján, a térdig érő hóban. Állandóan leselkedett rájuk a jég tátongó szakadéka s a dermedt hideg is megfagyással fenyegette őket. Olyan sűrű köd ereszkedett a gleccserre, hogy alig láttak négy-öt lépésnyire. Tíz órakor megszűnt a havazás s egy órával később megérkezett az ezred a Grosse Thauern ormára, a honnan felséges panorama nyílt. A szörnyű hideg és a levegő ritka volta azonban arra kényszerítette az ezredet, hogy leereszkedjék. A lefelé való csuszás gyorsan ment. Epségben lejutottak a 3054 méter magas Leipziger Hüttehez s onnan még egy gleccseren a Dai-

ner Hütte-hez (2073 méter). Ott megpihent az ezred, a mire a tizórai folytonos masirozás után nagyon rázorult. Este hét órakor érkezett le az ezred St.-Johannba. Küzdelmes, dicsőséges ut volt ez, amelyet komolyabb baj nélkül kiállott minden legény. Maga La Housen Vilmos ezredes mindenütt első volt a jó példában.

Szabó munkások táncestélye.

A szabó iparosok tegnap este a nagygyerdei Dobos pavilonban látogatott és sikerült táncestélyt rendezett, mely a reggeli órákig eltartott. A kedélyes és fesztelen mulatságon jelen voltak:

Asszonyok: Özv. Széchenyi Istvánné, Szndrei Sándorné, Kender Lajosné, Stanó Janosné, Asztalos Gaborné, Kovács Istvánné, Tóth Ferenczné, Takács Ferenczné, Dömölyki Mihályné, Bíró Jánosné, Barna Gaborné, Balogh Józsefné, Szentiványi Balintné, Nagy Ferenczné, Horváth Istvánné, özv. Kriszta Peterné, Tóth Józsefné, Kovács Lajosné, özv. Frenkel Hermanné, Kaszás Andrasné, Péntek Sándorné, Szőke Ferenczné, Tatar Imréné, Kaszás Danielné, Ujfalussy Gy.-né, Böszörményi Istvánné, Goldstein Gyuláné, özv. Onofri Józsefné, Orosz Mihályné, Valecki Mihályné, Farkas Istvánné, Nagy Józsefné, Bagoly Andrasné, Szabó Janosné, Furman Józsefné, Horváth Ferenczné, Tóth Albertné, Szentesi Károlyné, Papp Lajosné, Engi Sándorné, Pasztor Józsefné, Nemeti Lajosné, Tegdes Istvánné, Benkő Károlyné, Szalontay Istvánné, Goldstein Lipótné, Nagy Lajosné, Forgács Istvánné, Magyar Lajosné, Köszegi Jánosné, Gal Andrasné, Bálint Sándorné, Eperjessy Imréné, Buday S.-né, Keresztessy Sándorné, Gönczy Janosné, Sübet Ferenczné, Szantó Miklósné, Varga Istvánóé, Makai Sándorné, Tar Mihályné, Kriszt Andrasné; Brük Mózesné, Deli Sándorné.

Leányok: Szécsényi nővérek, Asztalos Juliska, Bogdán Rózsika, Szendrei Juliska, Goldstein Paulina, Nagy Eszti és Juliska, Stanó Margit, Kovács Janka, Kozma Gizella, Tóth Juliska, Balla Rózsa, Barna Mariska, Rácz Erzsike, Nagy nővérek, Horváth nővérek, Kruszt Erzsike, Tóth Mariska, Bert Juliska, Szücs Hermina, Székely Juczika, Tóth Margit, Toth Etelka, Szőke nővérek, Frenkel nővérek, Péntek nővérek, Tatar Erzsike, Kaszás Erzsike, Ujfalussy Juliska, Hubert nővérek, Barna Juliska, Orosz nővérek, Szakáll Erzsike, Éles Mariska, Nagy nővérek, Bagoly nővérek, Szabó nővérek, Bihari Mariska, Szentesi nővérek, Tóth Mariska, Papp Juliska, Engi Vilma, Pasztor Emma, Molnár Mariska, Menczel Irénke, Szaiontai Eszti, Goldstein Hermina, Sinai Karolin, Baján Mariska, Magyar Zsuzsika, Köszegi Emma, Gall Margitka, Balint Juliska, Orosz Erzsike, Keresztessy Janka, Szücs Zsuzsika, Tarr nővérek, Boruzs Eszter, Pástyal Zseni, Fischer Erzsike, Brük Berta, Kruszt Matild, Juracsó Hermina, Kiss Rózsika, Fischer Etelka.

Angelotti daltársulata.

Angelotti Vilmos daltársulata nap-nap után nagyközönség előtt játszik a „Bika” udvartartójában. Azt a meleg partifogást, melyben részesíti a közönség méltán megérdemli, mert olyan jeles művészi erőkből állította újból össze társulatát az igazgató, amilyent rég nem láttunk. Debreczenben most ez képezi az egyedüli szórakozó helyet és a jeles erők nyujtanak is szórakoztatót és mulattatót. Különös tetszést érnek el a 14 éves ifju, Little Karabin, ki csodás táncművészetével óriási hatást ért el; Mstv Brown az amerikai szerezsen zeneművész, ki kürtjének csodás hangjaival ámulatba ejti a közönséget, továbbá az éneklő Au-

guszt, Mstr Willy a jeles nyujtótornász, Rabow az utólérhetetlen műkerékpározó, Göndör Aurel a híres „Katsa” cigány.

Ezüst korona a Napoleon Viktor hercegnek.

A napokban lesz száz éve, hogy Bonaparte Napoleont örökös konzullá választotta nemzete. A hivatalos Franciaország természetesen mit sem akar tudni ennek az évfordulónak megünnepléséről, annál inkább mozgolódnak azonban a bonapartista trónkövetelők hívei. Az ajjációi Napoleon bizottság, mint Párisból jelentik, ebből az alkalomból aranyozott ezüst koronát is készítettett André Falize párisi ötvössel, a Büsszelben élő Napoleon Viktor herceg számára. A száműzött trónkövetelőnek ez a figyelem nagyon jól esett s meleg hangu nyíltlevelben mond most érte kösvönetet törhetetlen hiveinek.

Az Abeles-féle polgári és elemi

leányiskolában a jövő tanévre való beiratkozások f. hó 21-én kezdődnek — naponta délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Az egri bor feltámadása.

(Az egri borkiállítás.)

Jóformán egész tuczat esztendeje már, hogy a debreczen-füzesabonyi vasut megnyitának alkalmából Dobó városának falai között időztünk. Akkor is társas kirándulás volt: az Egerrel, az új vasut révén, egyenes összeköttetésbe jutott öcszivi városnak mintegy 2-300 polgára jelent meg az egriek szives meghívására. Azt énekelte volt félszázaddal azelőtt az „Egri hangok” nagy dainoka:

„Debreczentől nagy Hortobágy messze van,
Debreczentől Hortobágyig szomjaztam . . .”

Hanem ami kirándulóink ugyan nem szomjaztak ám, mert Debreczenben, a hortobágyi csárdában, majd a Hortobágyon túl, Tiszafüreden ugyan elláttak őket földi jókkal, hogy állapotuk semmi tekintetben sem változott az ő szomjuságukra! Hát még Polgáron, a hova szárnyvonat vezetett! Itt a példátlan vendégszeretetről híres egri káptalan vendégelte meg őket és volt részük olyan lakomában, olyan egri sillerben és bikavérben, ezeknek is a legkiválóbb évfolyamaiban, aminőt nem igen ittak sem azelőtt, sem azután.

Mondanunk sem kell, hogy az „egri nők” sem maradtak hátra a vendégszeretet magyaros erényének gyakorlatában. Volt minen, amit szemünk-szajunk mekivánt. Hanem az általános örömben ekkor már a méla gyász hangulatai vegyültek. Igazán csak a régi évfolyamok voltak, a melyek élvezetében részesülhettünk. Valóban nagy önfeláldozás volt gazdáinktól, hogy ezt a folyékony rubintot pazaroltak reánk, mert az 1900-ban és 1901-ben teljes vehemenciával pusztított filokszéra, akkor már tönkretette az egri szőlőhegyeket, melyek fehéres nedve Vörösmartyt, Petőfit, de kivülök e hazának csaknem minden jelentékenyebb dálnokát dalra hevítette. Pincékben volt még bor, egyes szőlőmives gazdák (például a híres „Lakat” tulajdonosa) ki-mérték borkészletüket s mutogattak a szőlőhegyek egyes zugjaiban foltokat, ahonni várható még vagy harmincz-negyven hektoliter egri bor? De mi ez a szenvedett nagy veszteséghez képest? Sulyosbították a bajt Eger kétlábu filokszerei, a borhamisítók, akik pancsolt bort szállítottak külföldre az egri bor régi jó hírnevében bizakodva; némelyek a bortermelők pinczéiben helyezték el a hamis bort, hogy a vásárlókat annál inkább megtéveszthessék. Emlékezetes marad, hogy Horváth Béla városi alkapi-

tányok éppen az ilyen pinczék vizsgálata közben akadt, reá nézve véres kimenetelű, afférje több közös hadseregbeli tiszttel.

Ugy fordultak a dolgok, hogy vasárnap ismét társas kirándulás közben látogathattuk meg Eger ősvárat. A tüzoltók országos szövetsége tartott. Egerben kongresszus-t és ha már hálá jó Istennek — nem volt vízipuskákkal telocsolni való tűz, ott voltak a bika errel telt pisztolyok, amelyek tartalmával lelkük belső tüzet oltathattak a derek tüzoltók. Tüzet azonban tűz bajosan oltathat és ennek köszönhető, hogy úgy a vendégszeretben, ismét kitünő egriek, mint vendégeik lelkéből mindvégig lobogó lánggal égött a lelke edes. Ennek a lekedésnek okosan szóval kifejezése, jeles veterán költőnk, Zólar József tüzes alkalmi költeménye, amelynek itt közöljük néhány szép strófáját:

„Teged öntött poharaba
Debő harczy áldomasra;
S oda fotyt le, szinte egve,
Hol te égsz, a hősök vére.

Költők kértek lantjaikra,
Minden csöppel egi szikra
Volt a három legnagyobbak,
A hazáról így daloltak . . .

Mily dicső mut! — most csak álom . . .
De vegy erőt már a lánzon!
Emlékei hirdnevednek
Küzdelemre köteleznek.

Nézz, tekints fel városodra!
Arra van már minden monója,
Hogy nevedet újra, mint reg,
Orszagszerte ünnepeljék.

Tan ez ünnep lesz az a nap,
Mely meghozza a magyarnak
Regi kedvet . . . Tan tüzednek
Lángján tisztul meg a nemzet!”

Hat bizony elhisszük, hogyha megvolna a sok jó bor, bennünk is szebb, nemesebb hevüleseket ébresztene, mint a pancsolt löre! Azt megtapasztaltuk, hogy Eger városának nagy gondja van arra, hogy az egri bor hírneve orszagszerte visszavívja régi hírnevét. Vissza is vivta, mert az augusztus 13-an megnyitott borkiállítás már régi pompájában mutatja be Eger borteremelését. Jankovics polgármester adja elő megnyitójában azokat az óriás erőfejtéseket, amelyeket az ősi erseki város a szőlőrekonstrukció körül tanusított.

„Életre való szorgalmas népünk — mondja apolgármester — csakhamar magához tért a súlyos veszteségokozta kábultságból s a 90-es évek elején egyesek, majd a szép példát követve tömegesen, megkezdtek az ojtványok ültetését ugyanúgy, hogy már az 1895 évben él mesebb gazdáink Szőlőkiallítás rendezhettek. Aze őt ismeretlen új fajok, szokatlan színű és nagyságu gerezdek gyönyörködtették a szemlélőt. A város közönsége megbámulta a szép kiállítást és okult. Ez a kiállítás óriási mérvben fokozta a szőlőültetési kedvet s meghozta az anyagi segélyt is. A kiállítás sikereitől felbuzdulva, nagynevű ersekünk ezentel folyton minden évben, már számtalan ezerre rugó, kitünő ojtványokat osztat ki a szegényebb sorsu birtokosok között. Segítségnkre sietett az állam is és szintén díjtalanul osztat ki és mérsékelt aron ad el ojtványokat. Tetemes költséggel külsőleg is szép vinczellér iskolát állított fel, melyben szakszerűen nevelik a vinczelléreket. Mogtette köteleességét a város is.

Szőlőszeti és kertészeti egyület alapított és annak kiadásaihoz évente tetemes összeggel járult és a szőlősgazdákból alakult egyesületeinek díjtalanul bocsájtott néhány holdnyi területet rendelkezésére, melyen a szőlőtermelés ma is igen szépen virágzik. Kivette részét a segélyezésből az egri főkáptalan is, mely 11 katasztrális holdnyi kitünő minőségű és fekvésű földet adott díjtalanul, a szőlőszeti és kertészeti egyesület, majd az abból alakult vinczellér iskola rendelkezésére. A város adományával együtt már csupán ezen a telepen 26 katasztrális hold szolgálja a szőlőtermelés érdekeit.”

Maga a kiállítás igen kitünő benyomást kelt. Valóságos aranykerete az egri rubintnak.

IRODALOM.

Honvédek sirján.

(Rhapsodia).

Bus sziklabércnek porba dőlt fenyői!
Hozzatok szolok: ébreddezetek!
Ezernyi népraj tompa robajától
Nem dobban-e meg nyugvó kebletek?
Nem razzátok meg sirotok bilincset,
Hogy induljon el ez a föld velünk,
És mi, istentelen kor kis szűrtői
Remegve kerdjük: hol vagy Istenünk!

Nyugosztok, óh nyugosztok. Álmatokban
A dermesztő halálnak álma van.
Talán e zaj sért, talán nem is illik,
A békeség honában jogtalan!
Egy néma sóhaj szivből felfakadva,
Egy fájó ének, hulló könny elég;
A honfisziv mely csendben is sajoghat,
Ha egyszer már banattal megtelek!

Bocsássatok meg, hogy ha vetkezőnk tan,
De keblünk vágya tengerként dagad,
Hogy ezer ajak összefort jajában
Sirassuk el a nagy fajdalmakat!
Hogy vad haraggal bosszuért kiáltva
Vilagba dörgjünk: Nem jól volt ez így!
S reszketve lassu minden zsarnok ellen
S bus sirhantokban: gyalázatit!

Nemcsak Ti, óh nemcsak Ti vagytok itt még!
De századok ködfatylat tépve le
Előttünk áll tengernyi változatban
Az emberbün szennyes tanujele:
Csonkult idomok, temetetlen testek . . .
Vér özönében fetregő tömeg . . .
Irtóztató! A hit bennünk kialszik,
Ha Isten él, ezt hogy engedte meg!?

Fellázadt lelkem jövendőbe szárnyal:
Haragos fényvel megvillan az ég . . .
A nap sötétül s a kietlen éjben
Órült zavargást mintha hallanék.
Ember az embert véres kézzel üzi.
Nem marad egyszer zord emléke se
S a magas égből zúg a végítélet:
Ki ahogy kezdte, úgy végezze be!

Oh keljetek fel néma sirotokból
Ti szent halottak, porladó dicsők!
Borítsatok be fényes szellemekként
A hol csak vér folyt minden csöpp mezőt,
Szálljátok meg az ember gondolatját,
Mondjátok neki Isten jóslatát,
Hogy átkozzon meg minden zsarnok lelkes
A szabadságtipró jogtalan csatát!

Lesz akkor egy harez s aztán nem lesz többé,
Harez, amilyen nem volt még sohasem.
Csillagok buknak, csillagok támadnak,
Vad küzdelem a földön, az egen.

Anyák sirása lesz a harsonája,
Órjító láza mindenkit ragad,
A zsarnokok testéből máglya épül
S körül himnuszt zeng a győző csapat.

El rémes álom: Hisz lesz béke is majd:
Tavasról zengnek hősi dalnokok
És a szabadság dicső mosolyától
Boldogság leng át minden kis lakot!
— Te is virulsz és újra nagy leszesz,
Nagy, amilyen nem voltál soha tán,
Te szent, te honfivértől áztatott föld,
Én mindenem, én édes szép hazám! . . .

Gulyás József.

Tanügy.

A szatmár-németi államilag segélyezett ev.
ref. főgymnasium értesítője.

Szerkesztette: Borsos Benő.

VII.

A szatmári ev. ref. főgymnasium egyike hazánk legjobb gymnasiumainak. Derék tanárnak áll az intézet élén, mely kipróbált erejével, alapos tudásával s kiváló pedagógiai érzéssel munkálkodik az ifjuság testi és szellemi nevelésén és tanításán.

A mult évben nagy veszteségek érték a gymnasiumot. Előbb dr. Farkas Antalt, az igazgatótanács elnökét, majd Herman Mihályt, Szatmár város polgármesterét, a ref. egyház gondnokát s a gymn. igazgatótanács tagját, végre Szegedi Antalt a szatmári ev. ref. egyházmegye főgondnokát s az igazgatótanács tagját ragadta el a halál az élők sorából, a tettek mezejéről. Mindhárom férfi nagy veszteség az intézetre, különösen dr. Farkas Antal, ki 1869 óta állott az intézet élén s ügybuzgóságával, tudásával nagy mértékben hozzájárult a gymnasium fejlődéséhez.

Az intézetnek 307 növendéke volt; vizsgát tett 292, még pedig 18 jeles, 53 jó, 175 elegendő eredménnyel. Elegtelen osztályzatot 46 növendék nyert.

Előmenetel és erkölcsi képest — emelkedés észlelhető.

A vallásos nevelés eszközeül szolgált az istenitiszteleten való részvétel. Urvacsoarával két ízben eltek a ref. vallásu növendékek. A tanítást énekléssel és imával kezdték mindennap.

A hazafias szellem ápolása, erősítése végett a nemzeti ünnepeken iskolai ünnepélyeket tartottak.

Érettségi vizsgára 24-en jelentkeztek. Megfelelt: 22, három hónapra visszavettette: 2.

Segélyezésekre 6948 koronát fordítottak. A következő évre a beiratkozás szept. 1—4. napjain d. e. 8—12 óráig történik. A javító vizsgálatok szept. 1—2 napjain eskis délután, a magán vizsgálatok pedig szept. 3-an tartatnak meg. Évi tandij protestáns vallásu tanulóknak 61 korona, más vallásuaknak 73 kor.

Tassi Miklós.

A közönség köréből.*)

Egy kis felvilágosítás „A debreczeni lelkészjelölés epilógusa” című közleményre.

Fenti czim alatt p. g. jegyű czikkirő e b. lap tegnapi számában tárgyilagos és okos

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség. Megjegyezzük, hogy e tárgy felől már berekesztettük a további irás váltást. Szerkesztő.

beszédben alaposan megfelelvén az aug. 4-ik számban megjelent kabai apológia néhány szembeszökő tévedésére: minket is apostrophált a következő szavakban: „vártam, hogy a röpirainak ismeretlen szerzője felaljen Ajtay urnak.”

Engedjen meg nekünk a közlemény igen tisztelt írója, de azzal, a ki még azt sem tudja, hogy az E. T. az ecelesiával nem bíró lelkész jellegű tanároknak, fegyházi, tábort lelkészeknek stb. az ő sántikáló definitójának kegyelme nélkül is a rendes lelkészekkel egyenlő minősítési fokot biztosított, a ki nem tudja, hogy épene törvény idején már néhány lelkész jellegű egyházi hivatalnok szolgálati helyén minden akadály nélkül papnak választott, sőt olyan is, kinek csak a segéd lelkészi minősítése és jellege volt, a ki mivel a választó egyházban vallásánként is működött kifejezett kérelmére sem helyeztetett át más egyházba, működési helyén lelkészsé választott a nélkül, hogy ez, annál inkább minősítése ellen bárki szót emelt volna; azzal a ki összehord tücsköt-bogarat, de kényelmesen átsuhan a röpirat néhány nyolcosabb érve felett s jobbnak látja egy szóval sem érinteni azt, a mi épen gerinczet képezi, közleményünknek, hogy a 190-ik §. szerint egyszer megnyert minősítési fokozatát bárki csak lelkészi jellege megszüntetésével veszítheti el, hogy a minősítési bizottság jogkörét a 207 §. határozza s a 210 §-ban foglaltak mérlegelete nem az ő teendője, a ki egész kedélyesen abban a legtávolabbról sem foglalt állítást csempészte bele közleményünkbe s hűdeg vérrelérsíti, hogy ennek célja „hogy hebizonyítja, miszerint csakugya rendes lelkészek” holott mi gyermek által is érihetőleg, felsőbb hatóságaink végzéseinek, okmányainak és a vonatkozó törvényeknek ellen állhatatlan és semmi felé csüres-csavazás által irányából ki nem teríthető erejével állítottuk és állítjuk ma is, hogy H. Zs. és K. I. sem nem segéd, sem nem helyettes lelkészek, hanem lelkészi jellegű első osztályu egyházra minősítéssel bíró egyházi hivatalnokok, tehát s segéd és helyettes lelkészekről beszélő s a minősítésnél különben is tévesen alkalmazott 210 §. reájok nem vonatkozhatik, végre a ki noha a röpirat egyetlen állítást sem cáfolta meg még is ifju embernél menthető, de ki nem menthető túlzással fogadatlantul leczkéztet, sőt — risum teneatis! — fenyeget: már engedelmet kérünk, ilyen urral mi feleselni tudnánk, ha csak egy csepp kedvünk is volna hozzá, de — Isten látja lekünk! Komolyan vitázni nem tudunk! —

Egyébként noha mi itt nem látjuk az egyházi törvények oly nagy homályosságát, mely a vonatkozó cikkeknek a küldöttség tagjai által előzetes, gondos atolvastása folytá magától el ne oszlott volna, a többiben egyet értünk s örömmel üdvözöljük az igazaink mellett már eddig is nagy mértékben megnyilatkozott közvélemény okos.

bátorszósólóját! — Debreczen, 1902 aug 19.

Több ev. ref. választó polgár.

CSARNOK.

Vaterloo.

Erickmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Mórincz Pál.

Arra is jól emlékezem, hogy a falvakban a férfiak, nők és gyermekek ujongva üdvözölték csapatainkat: — A francziák! A francziák!

Látszott, hogy ezek az emberek szerettek minket, hogy vérünkől való vérek voltak. Mindkét pihenő helyünkre odagyültek, de nem üres kezzel. Hoztak haziczipót és nagy korsókban barna sört, de nem fogadtak el tőlünk semmi fizetést. Tudtok nélkül is sejdítették, hogy szabadításokra jöttünk. Arról sem volt tudomásuk, a mi elég bizonyosság a császár óvatos éleselműsége mellett, hogy a Sambre és Maas ezen zugában már többmint százezer emberünk egyesült, a nélkül, hogy arról az ellenségnek bár a legcsekélyebb tudomása is lett volna. — Azt ugyan a Bourmon árulása megakadályozta, hogy a szétszórta táborhelyeiken lepjük meg őket. Pedig akkor egy csapásra végeztünk volna velük. Most már nehezebb feladat volt elűzni őket.

Az egész délután nagy hőégben, porban masiroztunk tovább. Mennél előbbre értünk, annál több gyalog- és lovas ezred nyüzsgölődött.

És mind mégtöbben-többen nyomultak utánnunk, körülöttünk. Öt óra tájt egy faluhoz értünk, ahol is a gyalogzászlóaljok és lovasszázadok egy köhídon vonultak keresztül. Ezen átvonulás közben a falut már az előhadunk foglalta el, imitt is, amott is

porosz holttestek heverték az utcán. Szóltam is Buche Jancsinak:

— Nézd, ezek már poroszok... Én már Lützennél, Lipcsénél megösmérkedtem velük, node majd összeösmérkedtek ti is Jancsi fiam.

— Annál jobb. Magam is ezt kívánom. Chatelet nevű volt ez a falu. Maga a folyó a Sambre. Sárgavízű, iszapos talaju, mely vízű folyo. Ha valaki vesztére elébe bele pottyant, nehezen vergődött ki, mert meredek partja volt. Később magunk is tapasztaltuk.

A hid tulsó oldalán, a folyóparton táboroztunk le. Nem éppan mi voltunk a legszélső védvonal, rajtunk kívül vigyáztak még a huszárok is, de a Gerard-hadtestben a legszélső gyalogság miénk volt.

Ezen egésznap tartott a negyedik hadtestnek az átvonulása. Éjszaka már tudtuk, hogy átvonult a hadtest a Sambren és hogy Charleroi közelében, Marchiennes és Jumét-nél összecsapas is történt.

(Folyt köv.)

**Minden külföldinél
jobbak és olcsóbbak!
a „Debreczeni Vasöntőde és
Géplakatosság”**

aranyéremmel kitüntetett
ék szerkezetű, erőátételes

Borsajtói és Szőlőzúzó!

Eladás egyedül a gyár elepen: (12-1.)

**Péterfia végé
hadházi utcá**

HIRMANN FERENCZ

érczműöntőde és rézárugyára
Budapest, VII. Csányi-u. 9. szám.
Alapított 1880-ban. Telefon 29—03.

Elvállal réz-, érc-, horgony és pakfong öntvényeket minta vagy rajz szerint, valamint horgony disztiményt és felirati táblákat czimfesők részére.
Készít gőz-, víz és légszuszvzetékhez szükséges rézárukat, bor és sörszivattyukat, légnomásu sörkimérő készüléket légnomással, peronospora feckendőhöz szükségeslő összes rézalkatrészeket, **philoxera szivattyukat, kereskedelmi rézsúlyokat, hordóajtózárat** és mindennemű rézcsapokat. (3—3)

Külön osztály! — Érczmű és szobor öntőde.

Fekete, fehér és színes 60 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, sávos, kockázott, mintázott damastok stb. (circa 240 különféle minőségben és 2000 különféle színben, rajzban stb.)

Monyasszony-selyem	65 krtól	— 14 frt	65 krig
Selyem-damaszt	65	— 14	65
Selyem kolmek öltönyöknek 8 frt	65	— 42	75
Selyem-foulard nyomtatással	60	— 3	65
Báti selyem	80	— 14	65
Selyem grenadin	80	— 7	65

méterenkint port és vámmentesen a házhoz. Minták postafordultával, Schweiczba kétszeres levélposta.

G. Henneberg selyem gyáros Zúrich
(cs. és kir. udv. szállító.)

Henneberg-selyem

MIHALOVITS ISTVÁN gyógyszerháza a „Kigyó” hoz Debreczenben.

MOLLITERGIN

Arccs és kézbőr finomító és szépítő szer.

A „Mollitergin” teljesen ártalmatlan alkatrészekből álló [tehát sem higanyt, sem ólmot, sem egyéb fémeket nem tartalmazó] oly bőrfinomító és szépítő szer, mely nem zsíros és míg ártalmatlanságra nézve teljesen megegyezik a krémé celeste, vaselin, glicerinnel, addig hatás tekintetében jóval felülmúlja azokat.

Hatása rögtön! Az arccs és kézbőrt puhává, fehérré és üdévé teszi. Bőrnyírás, tehát nappal is használható. Nem rontja az arccsbőrt, mint a fémeket tartalmazó arccskenőcsök. Elmulasztja a szeplőt, májfoltot, pörösenést, pattanást, mitesszereket és a könnyebb bőrbajokat. Kisimítja a ránczokkal teli arccsot.

Használati utasítás. Az arccsot és kezeiket bármilyen szappannal [legjobb a mandola vagy kissé szagosított házi szappan] langyos vízben megmossuk, puha törülkövvel szárazra töröljük és ekkor jól bekenjük Molliterginnel. A kenést mindaddig folytatjuk, míg a bőr a folyadékot be nem issza. Nappali használatkor a bekenett arccsot és kezeiket tiszta rizsporba mártott ruhával töröljük meg.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Készítő hely és főraktár Mihalovits I. gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

SZABADOS és ROSSI

vízvezeték és világítási vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezetékek

CLOSETEK

és csatornázások,

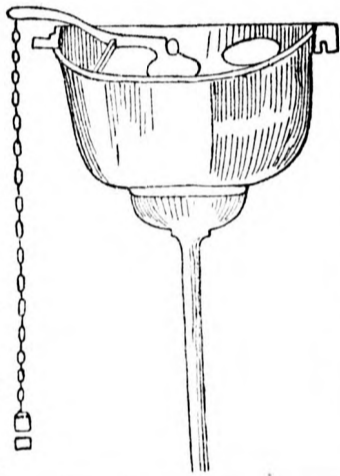
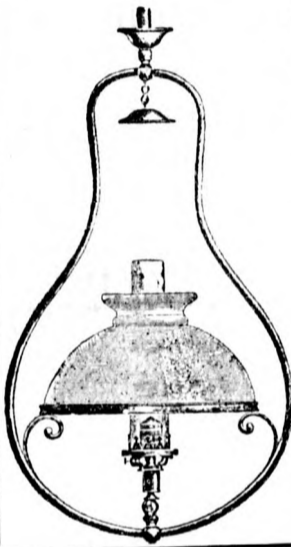
SZIVATTYUK

Fürdőberendezések

és Gőzfürdők

stb. berendezésére.

Kőanyagcsövek raktáron.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett

továbbá :

Fűzőedények, takarékkonyhák, épület-vasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban a legjutányosabb árban

kaphatók :

KOVÁCS GYULA vasüzletében

a »Bika« szálloda mellett.

Jensen-Calcop

Vastartalmu, tápláló erősítő és vértképző, kellemes ízű, könnyen emészthető. Kérdezősködjünk orvosainknál.

Kapható minden gyógyszerházaiban. Főraktár Hajdumegyére Muraközy László gyógyszerháza-nél.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajdusági pedró” használata által. Egy doboz 40 fl. Kapható Debreczenben Tóth Béla gyógyszerházaiban, valamint a készítő Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Építő mesterek és építetők figyelmébe!!

Néhai Balogh Mihály hagyatékához beletárolt nagy mennyiségű gerendák, épületfák, állásfák, állás deszkák, foszni deszkák, mintegy 14-16 öles épülethez szükséges fa alkatrészek f. hó 21-én d. e. 9 órakor és a következő napokon a Balog (éle) téglagyár telepen árverés útján fognak értékesíteni. (5-2.)

Egy 20 év óta fenálló

jól berendezett, nagy forgalmu

Fűszer és festék kereskedés

más vállalat miatt átadó. 5-1. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

SENKI

se mulassza el egyik legrégebb budapesti bankháznak részére törvényesen megengedett állam és hitelsorsjegyeknek eladására való ügynökség végett jelentkezni. Legmagasabb jutalék, előleg, esetleg fixfizetés. Ajánlatok „M. V. 8912” alatt

Haasenstein Vogler hirdetési irodájához Budapest intézendők.

Új vaskereskedés!

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, miszerint Piacz-utca 7. sz. a. Vecsey palota, Hatvan utca sarkától 4-dik ház

vaskereskedést nyitottam.

Megfelelően gazdag raktárt rendeztem be mindenféle rudvas, lemez, öntvény, kályhák és konyhák, (sparherd), gazdasági eszközök, lakatos, asztalos, ács, kéreggyártó, kovács és minden más szakmába vágó különleges szerszámokban.

Fegyverek, revolverek, töltények, ugyancsak vadaszfelzerelések.

Fafaragványok, egyszerű és finom kivitelű butorvasalások és díszítések, épületvasalások, löszerszám, vereték és kellekek.

Asztalos lack árú, padlófénymaz, bron-zok, ecsetek, kőszőrűkövek, lomb-fűrészeti szerszámok és kellekek és mindenféle

háztartási eszközökben.

A midőn még kiemelem, hogy gondos és megbízható kiszolgálásra kiválóan nagy súlyt fektetek, kérem a t. közönség bizalmát és hogy üzletemet becses látogatásával mielőbb szerencsésültesse.

Kiváló tisztelettel DÁVID JAKAB.